

Årsrapport 2013
42. regnskabsår

BORNHOLMS
ERHVERVSFOND

Det skal bare være i orden.

Der har været fuld fart på, siden ægteparret Henriette Lassen og Henrik Petersen for to og et halvt år siden købte det over 100 år gamle Stammershølle Badehotel på kyststrækningen mellem Gudhjem og Tejn. En gennemlæsning af mediernes omtale af hotellet og dets restaurant, Lassen's Restaurant, understreger, at der er kommet nyt liv i det gamle hotel under de nye ejere. Her skal blot nævnes et par af de absolutte højdepunkter: Kåringen af køkkenchefen Daniel Kruse som 'Årets kok 2012', nomineringen af hotellet som 'Årets Bo & Spis adresse og besøg af det danske regentpar med følge sidste efterår.

Dertil skal lægges flere fremragende anmeldelser af køkkenet, fuld belægning både i restauranten og på værelserne samt flotte regnskaber

med stigende overskud år for år. Alligevel er der et stykke vej endnu, førend hotellet er oppe på det niveau, hvor Henriette Lassen og Henrik Petersen mener, det hører hjemme. "Hotellets fysiske rammer lever endnu ikke op til den standard, vi ønsker at tilbyde vores gæster. Da vi overtog det, var det træt og slidt. Vi er kommet et godt stykke vej siden, men der er fortsat en række af værelserne, som trænger til en grundig omgang", siger Henrik Petersen.

"Indtil videre har vi kunnet undskylde os med, at vi er nye, og at vi er midt en større renovering. Vi har ikke lagt skjul på, at alt ikke er tip-top, og vi har forsøgt at kompensere ved at yde en god service. Men den bliver jo ikke ved med at gå. På et tidspunkt skal tingene bare være i orden", tilføjer Henriette Lassen

Først ved udgangen af 2014 forventer parret, at de har været hele hotellet igennem. Indtil videre har de ombygget og forbedret omkring halvdelen af de i alt 17 værelser, og de har renoveret tage, vinduer, kloakker osv. Desuden er køkkenfaciliteterne blevet markant udvidet, og de har etableret et ekstra mødelokale til kurser og konferencer samt selskaber.

Renoveringen er blevet forsinket af, at det ikke har været muligt at låne penge i banken.

"Selv om vi har haft succes, og vores økonomi er endnu bedre, end vi havde forventet, har vi ikke kunnet få lån i banken. Det fortæller lidt om, hvor svært det er for hotel- og restaurationsbranchen at rejse kapital til investeringer", siger Henrik Petersen.

Derfor har indehaverparret måttet spare op til forbedringerne, inden de har kunnet sætte dem i værk. Desuden har de i år fået et lån på 500.000 kr. til en lav rente fra Bornholms Erhvervsfond.

"Vi havde ikke haft råd til at indrette det ekstra mødelokale, hvis vi ikke havde kunnet låne i Bornholms Erhvervsfond. Lokalet har været med til at øge vores omsætning, blandt andet fordi vi nu har faciliteter til at tage imod virksomheder og organisationer, der vil holde møder hos os", siger Henrik Pedersen.

Og netop denne form for mødeturisme er øget voldsomt – ikke mindst på grund af Folkemødet, forklarer Henriette Lassen.

"Under Folkemødet har vi totalt udsolgt både på hotellet og i restauranten. Og vi oplever, at mange af vores gæster under Folkemødet kommer igen senere på året – enten fordi de vælger at holde møder eller konferencer hos os eller for at holde ferie med deres familie. Det betyder, at vi også sælger vores værelser i september og oktober og på den måde udvider sæsonen", siger hun.

I n d h o l d s f o r t e g n e l s e

	Side
Virksomhedsoplysninger	4
Beretning	5
Påtegninger:	
Ledespåtegning	9
Den uafhængige revisors erklæringer	10
Anvendt regnskabspraksis	12
Resultatopgørelse	13
Balance	14

I n d h o l d

V i r k s o m h e d e n

Bornholms Erhvervsfond
St. Torv 11, 1.4.
3700 Rønne

www.bornholm.dk
Telefon 5695 7300
E-mail – info@bornholm.biz

B o r n h o l m s E r h v e r v s f o n d s b e s t y r e l s e

Adm. Direktør Anne Birgitte Lundholt, Formand
Direktør Peter Vesløv, Beck Pack System A/S, Næstformand
Specialkonsulent Ulla Bartels, Erhvervsstyrelsen
Erhvervschef Anette Hansen, Danske Bank A/S
Erhvervsdirektør Henrik Kofod, Nordea Bank Danmark A/S
Kautionschef Poul Bukbjerg, Vækstfonden.

A d m i n i s t r a t i o n

Erhvervsfondens daglige administration varetages af Fondens administrator Erik Mogensen.
Der er indgået en samarbejdsaftale mellem Business Center Bornholm og Bornholms Erhvervsfond.

B o r n h o l m s E r h v e r v s f o n d s r e v i s o r

Bornholms Revision, Statsautoriserede revisorer
Tornegade 4, 1.
3700 Rønne

V i r k s o m h e d s -
o p l y s n i n g e r

Det er Erhvervsfondens formål at yde støtte i form af lån og eventuelt tegning af aktie- og anpartskapital i forbindelse med anlægsinvesteringer i nye eller bestående erhvervsvirksomheder på Bornholm, som skønnes at kunne styrke den erhvervsmæssige og befolkningsmæssige udvikling på øen.

Af Fondens grundkapital på i alt 62 mio. kr. har staten indskudt 48 mio. kr. og Nordea Bank Danmark A/S, Danske Bank A/S og DiBa Bank A/S i alt 14 mio. kr. Kapitalen er tilvejebragt ad tre omgange: I forbindelse med Fondens etablering i 1972, hvor staten indskød 8 mio. kr. og bankerne 2 mio. kr., og i forbindelse med den såkaldte Bornholmerpakke i 1993, hvor staten indskød yderligere 40 mio. kr. og bankerne yderligere 10 mio. kr., og endelig i 2007, hvor DiBa Bank indskød 2 mio. kr.

Erhvervsfondens aktiviteter er godkendt af EU-Kommissionen.

Der blev i 2013 givet tilsagn for i alt kr. 12.540.000,- til investeringsprojekter i 17 bornholmske virksomheder. Bornholms Erhvervsfond har modtaget i alt 25 ansøgninger, og det er virksomheder indenfor landbrug/fiskeri, turismesektoren, jern- og metalindustrien, pap- og træindustrien samt de bornholmske fødevarerproducenter, der står for hovedparten af de nye lån.

Årets bevillinger fordeler sig således:

Branche	Antal	Bevillinger i 1.000 kr.	Investeringer i 1.000 kr.	Anslået mer- beskæftigelse
Landbrug/ Fiskeri	4	1.965	20.815	2
Fødevarerindustri m.m.	2	1.050	2.120	6
Pap- & Træindustri	1	4.000	12.000	
Jern- og metalindustri	3	1.275	2.250	
Turisme, attraktioner og forlyst.	5	2.750	15.250	3
Sten, plast- og glasindustri	2	1.500	3.000	
I alt	17	12.540	55.435	11

Regnskabet for 2013 udviser et mindre overskud efter et større underskud forrige år. Årets overskud udgør kr. 93.191 og en balance på kr. 106.269.294,-. Resultatet før afskrivninger og hensættelser udgør kr. 613.597,-

Fonden har i 2013 måttet konstatere et større direkte tab på udlån, som der var taget højde for i de foregående års hensættelser til imødegåelse af tab.

Der er ikke foretaget nævneværdige nye hensættelser i 2013, hvilket bl.a. kan tilskrives, at den nedgang der også har præget det bornholmske erhvervsliv er skiftet ud med en forsigtig optimisme. Det skaber forhåbninger om, at vi er på vej i den rigtige retning og på vej ud af lavkonjunkturen. Vi tror også, at mange virksomheder i 2014, som det har været tilfældet i 2013, vil konsolidere sig og lægge til side.

Bestyrelsen er ikke tilfreds med det opnåede resultat, men må konstatere, at de foregående års tab også har betydet færre renteindtægter fra udlån sammenholdt med, at Fondens indestående til fremtidige nyudlån har givet væsentligt færre renteindtægter. Derfor er Erhvervsfondens indtjening påvirket på flere områder af de foregående års krise og tilbagegang.

På statutidspunktet var der i alt stillet kr. 70.208.542,- til rådighed for bornholmske virksomheder i form af lån, aktiekapital, anpartskapital samt tilsagn, fordelt på 116 projekter i ca. 105 forskellige virksomheder.

Branchefordeling i 1.000 kr.:

Branche	2013	2012	2011	2010	2009
Landbrug/ fiskeri	8.939	6.105	4.790	6.182	3.732
Fødevarerindustri	17.937	26.307	25.084	26.280	26.498
Pap, træ- og papirindustri	7.675	3.925	1.319	5.912	6.590
Sten-, plast- og glasindustri	7.054	6.910	6.838	8.676	7.705
Jern- og metalvareindustri	6.161	9.792	11.341	14.911	19.990
Anden fremstillingsvirksomhed	1.721	3.835	4.743	5.606	6.313
Service/vedligehold m.v.	769	789	789	469	529
Turisme, attraktioner, forlystelser	18.462	17.094	17.282	16.446	17.062
IKT/medievirksomhed	1.490	1.720	1.003	790	961
I alt	70.208	76.477	73.188	85.272	89.380

Som følge af det stabile lave renteniveau besluttedes det ultimo 2013 at fastholde rentesatsen for Erhvervsfondens udlån på 2,5 % p.a.

Med det formål at opretholde og udvikle den animalske produktion på Bornholm har der siden 1976 været en speciel låneordning for landbruget, Den Animalske Fond. Ved denne låneordning bidrager DLG med 20%, Danish Crown eller Bornholms Andelsmejeri med 30% og Erhvervsfonden med 50% af det ydede lån. Af årets 17 bevillinger er 4 lån ydet af Den Animalske Fond.

På lån ydet af Den Animalske Fond skal der fortsat - af hensyn til EU's subsidieregler - beregnes en rentesats, der svarer til den 1-årige CIBOR rente + en margen afhængig af landmandens rating og sikkerhedsstillelse.

Set i lyset af turismens betydning for Bornholm og de store investeringsbehov, er der reserveret en separat pulje til anlægsinvesteringer i turistsektoren.

Udlån under turismepuljen vil kunne bevilges til bæredygtige anlægsinvesteringer, der

- medfører væsentlige forbedrede nye muligheder for indehaver og virksomheden
- medfører væsentlig fornyelse af ansøgers produkt
- underbygger den ønskede udvikling i lokalområdet
- understøtter den ønskede overordnede erhvervsudvikling
- understøtter og fremtidssikrer kvaliteten
- understøtter helårsbeskæftigelse

Af årets bevillinger er der ydet 5 lån for ca. 3 mio. kr. til nye projekter indenfor turismebranchen for netop at fremme både fornyelse af produktet og fremtidssikre kvaliteten.

Ved udgangen af 2013 havde Erhvervsfonden aktie- eller anpartskapital i følgende selskaber:

- Borngros ApS
- Little Smart Things ApS

Erhvervsfonden ændrede i 2012 sin udlånspraksis, idet bestyrelsen nu har mulighed for at yde lån med afvikling over 15 år efter ansøgning og individuel vurdering. Den længere afvikling kan være gældende på såvel bestående som nye lån. Det første år er fortsat afdragsfrit.

Betalingsterminerne er 1. januar og 1. juli. Der er i lighed med tidligere år ikke blevet beregnet stiftelsesprovision ved etablering af lån i 2013.

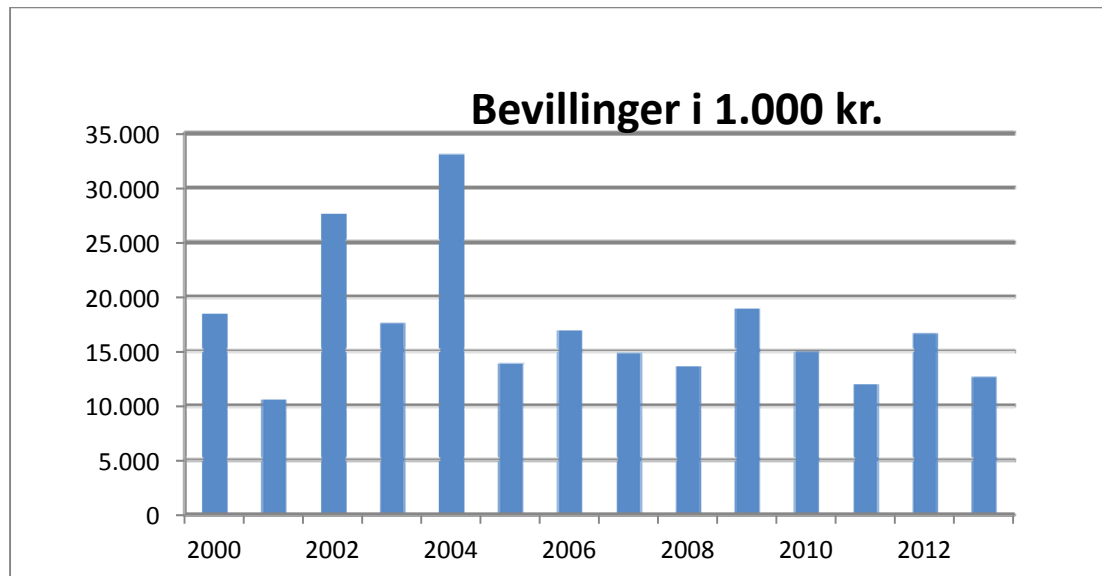
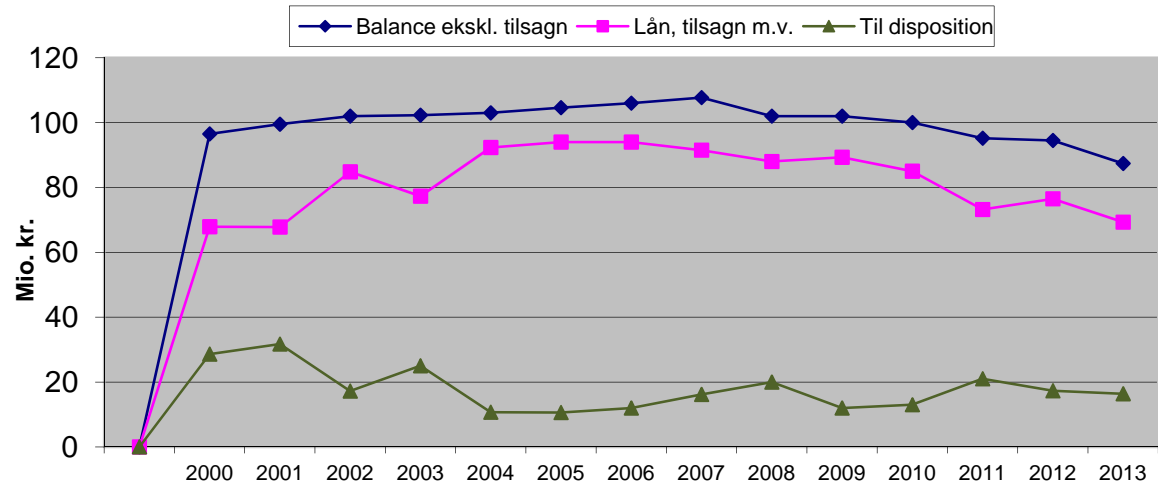
Ved udgangen af 2013 var der små 17 mio. kr. til rådighed for nye ansøgninger.

D e n A n i m a l s k e F o n d

T u r i s m e P u l j e

A k t i e r o g a n p a r t e r

Udviklingen i Fondens balance, lån m.v., disponibelt beløb samt bevillinger fremgår af nedenstående tabeller.

Bestyrelsen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for 1. januar – 31. december 2013 for Bornholms Erhvervsfond.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vor opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af Fondens aktiver og passiver, finansielle stilling pr. 31. december 2013 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2013.

Ledelsesberetningen indeholder efter vor opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Rønne, den 10. marts 2014

I bestyrelsen:

Anne Birgitte Lundholt
formand

Peter Vesløv
næstformand

Ulla Bartels

Anette Hansen

Henrik Kofod

Poul Bukbjerg

Til Bornholms Erhvervsfond.

Påtegning på årsregnskabet.

Vi har revideret årsregnskabet for Bornholms Erhvervsfond for perioden 1. januar til 31. december 2013, der omfatter, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance og noter. Årsregnskabet er udarbejdet efter årsregnskabsloven med tilpasninger i præsentation m.m. som fondens art og aktiviteternes omfang medfører.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet.

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med fondens vedtægt.

Revisors ansvar.

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning, god offentlig revisionskik samt Revisionsinstruks for revisor ved Bornholms Erhvervsfond af 3. marts 1994. Dette kræver at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for fondens udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er, at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af fondens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med fondens vedtægter.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

K o n k l u s i o n

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2013 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2013 i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med fondens vedtægter.

U d t a l e l s e o m l e d e l s e s b e r e t n i n g :

Vi har i henhold til årsregnskabsloven gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet.

Rønne, den 10. marts 2014.

Bornholms Revision, Statsautoriserede revisorer

Jens-Otto A. Sonne / Henrik Westh Thorsen
Statsautoriserede revisorer

Bornholms Erhvervsfond er som udgangspunkt ikke omfattet af årsregnskabsloven, men har valgt at aflægge årsregnskabet i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse A-virksomheder, med de tilpasninger i præsentationen m.m. som Fondens art og aktiviteterernes omfang medfører.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til tidligere år.

G e n e r e l t o m i n d r e g n i n g o g m å l i n g

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, herunder indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes alle omkostninger, herunder afskrivninger og nedskrivninger.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde fonden, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå Fonden, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

R e s u l t a t o p g ø r e l s e n

Indtægter omfatter renteindtægter af udlån og bankindeståender samt afkast fra værdipapirer, der vedrører det pågældende regnskabsår.

Driftsudgifterne omfatter de i regnskabsåret afholdte omkostninger til administration m.m.

B a l a n c e n

Tilgodehavende udlån optages til nominel værdi. Aktie- og anpartsbeholdningen optages til anskaffelsesværdier. Under passiver reduceres værdierne med nedskrivning til imødegåelse af forventede tab.

Værdipapirer indregnet under omsætningsaktiver måles til dagsværdi (børskurs) på balancedagen.

Gæld er anført til nominel værdi.

2012
i t.kr.

kr.

1.275	Indgående renter af udlån.....	1.444.354
<u>260</u>	Renter af bankindestående og obligationer.....	<u>181.029</u>
1.535		1.625.383
<u>-1.112</u>	Administrationsomkostninger.....	<u>-1.011.786</u>
423	Resultat før afskrivninger og hensættelser..	613.597
-1.100	Konstaterede tab på udlån	-7.713.681
<u>-3.081</u>	Ændring i hensættelser til imødegåelse af tab	<u>7.193.275</u>
<u>-3.757</u>	Årets resultat.....	<u>93.191</u>
	Frie reserver pr. 1. januar 2013	11.194.498
	Årets resultat.....	<u>93.191</u>
	Til disposition	<u>11.287.689</u>
	Frie reserver pr. 31. december 2013	<u>11.287.689</u>
	Disponeret i alt.....	<u>11.287.689</u>

R e s u l t a t -
o p g ø r e l s e

I n d t æ g t e r

U d g i f t e r

A f s k r i v n i n g e r

Å r e t s r e s u l t a t

31/12-12

i t.kr.

		kr.
0	Ansvarlig lånekapital.....	0
<u>7.794</u>	Aktie- og anpartsbeholdning	<u>869.250</u>
<u>7.794</u>	Finansielle anlægsaktiver i alt	<u>869.250</u>
50.067	Tilgodehavende udlån	50.504.292
18.615	Bevilgede – ikke udbetalte lån	18.835.000
<u>769</u>	Andre tilgodehavender	<u>772.800</u>
<u>69.452</u>	Tilgodehavender i alt.....	<u>70.112.092</u>
<u>4.173</u>	Værdipapirer	<u>4.133.400</u>
<u>31.708</u>	Likvide beholdninger	<u>31.154.552</u>
<u>113.128</u>	Aktiver i alt.....	<u>106.269.294</u>
48.000	Indskud fra staten	48.000.000
<u>14.000</u>	Indskud fra Nordea Bank Danmark A/S, Danske Bank A/S og DiBa Bank A/S	<u>14.000.000</u>
<u>62.000</u>	Indskudskapital i alt.....	<u>62.000.000</u>
<u>11.194</u>	Frie reserver, saldo pr. 31/12-13.....	<u>11.287.689</u>
<u>73.194</u>	Egenkapital i alt.....	<u>73.287.689</u>
<u>21.275</u>	Hensættelser til imødegåelse af tab	<u>14.082.575</u>
18.615	Bevilgede – ikke udbetalte lån	18.835.000
0	Forudbetalte ydelser med forfald den 1/1 2014	0
<u>43</u>	Diverse kreditorer	<u>64.030</u>
<u>18.658</u>	Gældsforpligtelser i alt.....	<u>18.899.030</u>
<u>113.128</u>	Passiver i alt	<u>106.269.294</u>

Balance

Aktiver

Finansielle aktiver

Omsætningsaktiver

Passiver

Indskudskapital

Frie reserver

Egenkapital

Hensættelser

Gældsforpligtelser

Christiansøpigens lægger sig ud

Artikel

Christiansøpigens Sild er flyttet til større lokaler på Svaneke Havn, hvor der er god plads til at udvide produktionen. Virksomheden har desuden investeret i automatisering, produktudvikling og indretning af egen butik.

Duften af æbler i ejendommen Gruset 7 på Svaneke Havn er afløst af en langt mere krydret og dominerende aroma med et strejf af fisk. Der er kommet nyt liv i bygningerne, der tidligere husede Bornholms Mosteri, efter at Christiansøpigens Sild flyttede sin produktion hertil i august.

Flytningen er et væsentligt element i den vækststrategi, som ejeren af Christiansøpigens Sild, Kim Rømer, har lagt. Strategien indebærer desuden investeringer i en 17 meter lang produktionslinje, lancering af mindst to nye produkter samt åbning af eget silde-udsalg. Kim Rømer overtog virksomheden i 2011. Under hans ejerskab er virksomhedens salg øget med ca. 10 procent. Men manglende plads i de tidligere produktionslokaler på Svanevangen 5 i Svaneke, har gjort yderligere vækst umulig, selv om efterspørgslen har været til det. "Vi kunne simpelthen ikke øge produktionen. Vi havde kun ca. 20 kvadratmeter til produktionen, og vores lokaler var upraktisk indrettet. Så da det i foråret kom på tale, at vi kunne lave en byttehandel med Svaneke Bryghus, der ejede Gruset 7 og godt kunne bruge vores bygning på Svanevangen til lager, var der ikke så meget at betænke sig på. Det var det eneste rigtige at gøre, fordi det aldrig var blevet helt godt på Svanevangen", siger Kim Rømer.

Alt gearet til øget produktion

I de nye bygninger på Svaneke Havn kan produktionen brede sig over ca. 160 kvadratmeter i et aflangt lokale. Dermed er der plads til at automatisere og effektivisere en del af virksomhedens produktion, der i dag består af 50 tons sild om året. "I øjeblikket foregår alt manuelt. Men jeg har købt en produktionslinje, som vil automatisere alle processer efter, at sildene er lagt i bølter. Den vasker bølterne, sætter etiketter og låg på og pakker i kasser. Selve håndteringen af sildene vil dog fortsat ske med håndkraft", forklarer Kim Rømer. Når maskinen er installeret efter årsskiftet, kan virksomheden øge produktionen med 50 procent, idet også køle- og lagerfaciliteter er gearet til det. Automatiseringen

vil også forbedre arbejdsforholdene for Kim Rømer og hans i øjeblikket fire medarbejdere. Pengene til den nye produktionslinje er skaffet til veje dels via støtte fra LAG-Bornholm dels via et lån på 300.000 kr. i Bornholms Erhvervsfond. "Banken ville ikke låne mig pengene, så havde det ikke været for LAG'en og Bornholms Erhvervsfond, så var det ikke blevet til noget", pointerer Kim Rømer.